

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
 izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
 v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
 sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

Posledice Herriotovega govora v Toulousu

PRAVO OZADJE AKCIJE ZA ZBLIŽANJE Z ITALIJO.

Med vsemi političnimi izjavami zadnjega časa je zainteresirala nas Slovene in vse Jugoslovane pač najbolj ona, ki jo je podal predsednik francoske vlade **Eduard Herriot** na kongresu radikalne stranke v Toulousu glede zblizanja z Italijo. Njegove besede so bile take in tako izrečene, da bi mogle, če bi se njihovi nameni dobesedno realizirali, spremeniti ves politični ustroj sedanjega evropskega stanja meddržavnih odnosov. Znano je pač, da je bila dosedanja rivaliteta med obema latinskima velesilama najbolj konstantna linija mednarodnega stanja v Evropi in da sta ustvarili vsaka svoj blok, ki gleda docela divergentno na aktualna vprašanja. Kdo je povzročil, odnosno zakrivil to stanje, bo mogoče ugotoviti šele docela neprizadeta in objektivna zgodovina, gotovo je pa že sedaj, da je krivda na italijanski strani dosti večja kakor na francoski.

Mi smo že takoj po Herriotovem govoru poudarili, da ga je rodil strah pred izolacijo Francije in pred italijansko-nemško zvezo. Tako so, kakor smo ugotovili, sodili tudi drugi ne le pri nas, temveč prav enako v širokem svetu. Med tem so se, pa dogodile razne stvari, ki dokazujejo, da je imel Herriotov govor še drug, širši namen. Voditelj radikalne stranke in sedanji premier nigovali toliko Italiji kolikor ostalemu svetu, zlasti pa severni sosedu Angliji ter prekmorskim Združenim državam. Znan je, da se je prav v Londonu in Washingtonu dosti zamerilo Franciji, da se ne sporazume z Italijo. Obema anglosakima velesilama gre pretežno za dokončno ureditev pomorskega sporazuma, ki je brez dogovora med Francijo in Italijo nepopoln. Herriot je pač čutil, da je napočil skrajni čas, ko je treba izbrisati s Francije očitek, da je ona kriva vsega tega stanja. Ker se potom diplomacije to ni moglo zgoditi, se je moralo potom javnosti in Herriot je izbral pač najboljši način, ko je naslovil apel na Italijo naravnost s kongresa svoje stranke in potom mednarodnega tiska. Njegove besede so dosegle tam, kamor so bile namenjene, popoln uspeh. V Angliji in Ameriki so jih pozdravili z neprikritim veseljem in pričakovali, da se jih bo Italija, ki je toliko slepomišljala s svojo dobro voljo, radostno oklenila.

Zgodilo se je narobe: tisto kar je Herriot sam pričakoval, ko jih je izrekel

in kar smo pričakovali tudi mi. Italija ni odgovorila, ampak je v molku nadaljevala svojo protifrancosko politiko in jo še nadaljuje. Francija zaradi tega ni presenečena, še manj pa razočarana, pač pa so — Angleži in Američani. Londonški listi govore odkrito, da je sedaj čisto jasno, da ni Francija tista, ki je kriva nesporazuma, temveč Italija. Francija je očiščena; Herriot je dosegel svoj namen. On je pač predobro vedel, da Francija ne zahteva od Italije ničesar, temveč Italija od Francije in da so njene zahteve take, da jim ne bi mogel ustreči noben francoski državnik, pa če bi bil tudi še bolj popustljiv kakor je Herriot. Te zahteve namreč niso samo politične in gospodarske, ampak tudi teritorialne. Na spremembo posestnega stanja pa pač ni mogoče pristati, ker bi se s tem porušilo vse ostalo, na čemer sloni suverenost in nedotakljivost sedanjih svobodnih in enakopravnih držav Evrope in sveta.

Docela jasno je tedaj, da Herriotove besede v Toulousu ne bodo spremenile odnosov med Francijo in Italijo in med obema političnima skupinama, ki sta se v štirinajstih povojnih letih izkristalizirali okoli njiju na skupnih interesnih bazah. In kaj je morda še važnejše, Herriot in Francija sta to že vnaprej vedela — kljub potovanju predsednika francoskega zunanjepolitičnega parlamentarnega odbora Berangerja v Italijo. Da je ta dedukcija pravilna, dokazuje tudi neki drug dogodek, ki je ostal širši svetovni javnosti skoraj docela neopažen. Iz njega razbiramo, da ima francoska diplomacija slej ko prej nalogo graditi dalje sistem francoske evropske grupacije. Prav v času, ko je Herriot v Toulousu snubil Italijo, je njegova diplomacija osvojila važno postojanko in s tem razbila italijanski obroč na vzhodu. Gre za Turčijo, na katero je Rim dosti gradil. Bila je skoraj glavni stebel blokade okoli Črnega in Egejskega morja. Francozi so dali Turčiji velike gospodarske in finančne koncesije in jo tako pridobili zase, da se v zadnjem času že močno čuti sprememba razpoloženja Turčije napram Italiji in njenim zaveznikom, zlasti Bolgariji.

Vsa ta dejstva so pomirjevalna za zaveznike Francije, ki bi bili v primeri francosko-italijanskega prijateljstva brez istočasnega sporazuma z vsemi, najbolj prizadeti.

Hitlerjeva akcija ni brez uspeha

DANES BO HITLER ODGOVORIL HINDENBURGU. ZA HITLERJEVO VLADO SE TRUDIJO UGLEDNE OSEBNOSTI, FRANCOSKI KONZERVATIVCI IN FAŠISTIČNA ITALIJA.

BERLIN, 22. novembra. Nemška vladna kriza še ni rešena, odvisno pa je vse od uspeha Hitlerjeve misije in uspeha njegovih pogajanj s centrom in ostalimi strankami, ki pridejo v poštev pri sestavljanju za delo sposobne parlamentarne večine. Pričakuje se, da bo Hitler danes definitivno sporočil predsedniku Hindenburgu odgovor na njegove zahteve glede sestave in delovnega programa eventualne vlade, ki bi jo on sestavil. O pogajanjih, ki se vodijo v hotelu »Kaiserhof«, niso znane nikakršne podrobnosti, zdi pa se vendar, da Hitlerjeva akcija ni brez izgledov, zlasti še, ker jo podpi-

rajo nekatere ugledne izvenparlamentarne osebnosti. Zanimivo je, da se trudi za uspeh Hitlerjeve akcije tudi vojni minister general Schleicher, prejšnji predsednik Državne banke dr. Schacht in nekateri člani »Herrenkluba«, ki so, kakor znano, spravili prej na krmilo Papenov režim. Mimo tega se je pojavil v Berlinu tudi zaupnik francoskih katoličanov in konzervativnih veleindustrijev, grof D. Ormesson, ki se trudi, da bi se vzpostavila francosko-nemška fronta proti boljševizmu. Za Hitlerja pa dela tudi fašistična Italija.

Hoover proti odgoditvi plačil

NOTA ČESKOSLOVAŠKE. DANES SE SESTANETA HOOVER IN ROOSEVELT. HOOVERJEVI PREDLOGI.

WASHINGTON, 22. novembra. Českoslovaški poslanik je izročil državnemu tajniku Stimsonu noto praške vlade, s katero se priključuje francoskemu in angleškemu koraku v zadevi vojnih dolgov in zahteva odgoditev dne 15. decembra zapadajočih anuitet. V ameriških političnih krogih pričakujejo, da bodo koraku Českoslovaške sledile sedaj tudi ostale male države dolžnice ter zahtevale odgoditev, odnosno pozneje črtanje ali vsaj znižanje svojih dolgov.

Danes popoldne se bosta sestala Hoover in Roosevelt ter razpravljala izključno le o vojnih dolgovih. Kakor se doznava, bo Hoover priporočal svojemu nasledniku glede vojnih dolgov naslednje rešitev: 1. Prošnja evropskih dol-

žnic glede odgoditve 15. decembra zapadajočih anuitet in obresti naj se odkloni. 2. Posebni komisiji, ki se bo v kratkem sestala, da razpravlja o vprašanju dolgov, naj se dajo smernice, po katerih se mora Evropa prisiliti k plačilu dolgov, vendar pa z olajšavami, ki jih zahteva sedanji težavni gospodarski položaj. 3. Angliji se prizna delni moratorij, in sicer v tem smislu, da se ji odgodi 16.000.000 funtov, ki zapadejo 15. decembra, plačati pa mora 13.000.000 funtov obresti, ki so se doslej nabrale.

V ameriških političnih krogih pa so slej ko prej prepričani, da bodo vse evropske zahteve po odgoditvi in črtanju odklonjene.

Katalonske volitve

BARCELONA, 22. novembra. Volitve v katalonski državni zbor, ki so bile v nedeljo po vsej Kataloniji, so potekle v najlepšem redu in brez vsakih incidentov. Večino mandatov je dobila republikanska levica, kateri stoji na čelu sedanji predsednik avtonomne katalonske vlade, polkovnik Macia. Macia sam je bil izvoljen v Barceloni.

Pobijanje prostitucije v Beogradu

BEOGRAD, 22. novembra. Mestna beogradska uprava je izvršila po svojih organih natančen pregled kavaren in gostilen, zlasti na periferiji mesta in je ugotovila, da se v večini njih vodi nemoralno življenje in da se ženski personal, ki je nameščen kot strežno osebje, bavi s tajno prostitucijo. To se je predvsem ugotovilo v kavarnah »Kod sedam kuća«, »Kod sedmog kilometra«, »Suhi Gjeram«, »Zora« itd. Aretiranih je bilo nad 50 oseb. Ob tej priliki je mestna uprava izdala odredbo, da smejo biti v kavarnah in gostilnah zaposlene ženske samo z njenim izrecnim dovoljenjem. Proti lastnikom lokalov je bila vložena kazenska ovadba.

NOV POLET JOHNSONOVE.

CAPETOWN, 22. novembra. Angleška letalka Amy Johnson namerava leteti iz Capetowna nazaj v London in notolči svoj lastni rekord.

Trije zakramenti v treh urah

VARAŽDIN, 22. novembra. Predvčerajšnjim se je dogodil v Varaždinu nenavaden primer. Varaždinski krojaški mojster Ilija Pajč je ležal že več časa nevarno bolan. Ko je čutil, da se mu bliža zadnja ura, je sklenil preiskrbeti svoji dosedanjim priležnici zasigurano življenje. Poklical je župnika, prestopil v katoliško vero, se nato s priležnico poročil in prejel še zadnja tolažila za umirajočce. Tako je dobil Pajč v treh urah tri zakramente in je nato umrl.

NEURATHOVA ČESTITKA HERRIOTU.

PARIZ, 22. novembra. Iz Ženeve poročajo, da je prispel tja nemški zunanji minister Neurath, ki se je takoj živo zanimal za ponesrečeni atentat na predsednika Herriota. V ta namen je obiskal tudi francoskega generalnega konzula v Ženevi ter ga zaprosil, naj sporoči premierju čestitko nemške vlade k srečni rešitvi.

INDIJSKI MUSLIMANI PROTI SPORAZUMU.

BOMBAY, 22. novembra. Muslimanski odbor vseindijskega kongresa, ki zaseda te dni v Delhi, je soglasno odklonil sporazum, ki je bil pred nekaj tedni zaključen v Alahabadu med muslimani in hindi. Prav tako je zavrnil tudi sporazum, ki regulira položaj posameznih ver v novem volilnem zakonu.

Važna seja tarifne komisije

NOVE TAKSE IN PRISTOJBINE SPREMENJENE TARIFE. POVIŠANJE NI V SORAZMERJU Z NAŠIM GOSPODARSKIM POLOŽAJEM.

BEOGRAD, 21. novembra. Na zahtevo mnogih članov se je sestala danes v prostorih Zbornice za industrijo in trgovino tarifna komisija ter razpravljala o prvem delu nove tarife, ki vsebuje takse in pristojbine. Ta del nove tarife je že uveljavljen. Nova tarifa vsebuje zvišanje taks in uvaža nove dajatve. Ta zvišanja in nove dajatve znašajo 35 do 1400 odstotkov. Taksa za nakladanje in razkladanje železniških voz se je zvišala od 0,50 in 0,20 Din na 2 in 1 Din, taksa za prekladanje od 25 na 150%, pristojbina za naložene vagona od 7,50 na 30 Din, to je za 300%. Ležarina se je zvišala od 0,50 na 1 Din. Nekatere takse so se znatno znižale. Zvišale pa so se nasprotno takse za izvoz, uvoz in tranzit, in sicer v smislu bernske konvencije. Eksportna taksa se je zvišala od 0,10 na 0,50 Din, uvozna od 2,50 na 8 Din in tranzitna od

10 na 25 Din. Naloga tarifnega odbora je sedaj proučiti efekt nove tarife v zvezi s splošnim gospodarskim položajem in padcem cen agrarnih produktov ter primerjati jih z rezultati inozemskih konferenc. Pri tej priliki se je ugotovilo, da je zvišanje doseglo približno isto višino, kakor je uvedena v tujih državah. Tarifni odbor meni, da so tarifne postavke previsoke, ker niso v nikakem sorazmerju z našimi gospodarskimi razmerami.

VOJNA V GRAN CHACU.

NEWYORK, 22. novembra. Po vesteh iz bolivijskega glavnega mesta La Paza, je vlada poklicala pod orožje vse rezerviste od 23. do 29. leta starosti in se zaradi tega pričakuje, da se bo v kratkem vnela v ozemlju Gran Chaca velika odločilna bitka.

Dnevne vesti

K štirinajsti obletnici osvobodjenja Maribora

Predvečer 23. novembra 1918.

Po ulicah korakajo straže vojske generala Maistra, tu pa tam opaziš tudi straže in vojske z belo-zelenimi kokardami, ki so jih plačevali in vzdrževali Nemci za svoje skrite namene. Obstoja in sožitje dveh oboroženih sil, dveh davnih neprijateljev, je postal nemogoč. Dogajali so se že medsebojni spopadi. Stanje je postajalo iz dneva v dan neznosnejše in kritičnejše. Vojska generala Maistra je bila v neprestani pripravljenosti. A kaj, ko je bil dotok slovenskih vojakov tako majhen, potreba in klici po rednih četah pa na vseh koncih in krajih. Položaj v Mariboru je postal tako resen, da general Maister ni mogel več odlašati z odločilnim udarcem proti belo-zelenim. Vojaki in častniki so komaj čakali trenutka, da dobijo povelje za napad in očistijo Maribor nemških oborožencev.

Kakor vsak večer, tako smo bili tudi 22. novembra zvečer zbrani vsi častniki v meljski vojašnici in čakali... Nakrat se odpro vrata in med nas vstopi resnega obraza general Maister. Hrupno ga pozdravimo, on odzdravi in mahne z roko. Tišina...

»Tovariši, prišel je trenutek, da udarimo!« En sam krik veselja, oči zažarijo vročino, navdušenje se stopnjuje do orkana. Bili smo to »fantje generala Maistra, — ki na vojsko pojdemo«, kakor se je takrat povsod prepevalo.

Spet se zresni generalov obraz, ko nam razloži načrt nočnejše akcije. Nato pa se dvigne roke k prisegi molka in brezpogojne pokorščine.

Bila je temna, mrzla jesenska noč, a v naših srcih je bila topla pomlad, saj je prišel trenutek, ko bo postal Maribor res jugoslovanski, ko se je imel izpolniti naš davni sen. Bili smo pripravljeni na vse, kajti nihče ni mogel predvideti dogodkov noči in drugega dneva.

Čez čas so pričele odhajati v popolni tišini čete na svoje položaje. O.

MARIBORČANI! Okrasite jutri v spomin obletnice, ko je bila usoda Maribora stvarno odločena v našo korist, svoja poslopja z narodnimi zastavami.

»Udruženje rezervnih oficirja i ratnika«, pododbor v Mariboru vabi svoje člane, da se udeležijo slave 45. peh. polka jutri 23. t. m. ob 10.30.

Proslava desetletnice Društva za podporo revnih učencev v Mariboru. V nedeljo ob 16. uri je bila v unionski dvorani lepa proslava 10letnice delovanja Društva za podporo revnih učencev v Mariboru. Velika dvorana je bila skoraj polna in program je bil zelo pester. Mladinski pevski zbor učitelja g. Ramšaka, ki je zapel Premrlovo »Dvignimo skupni krog« in Adamičevo »Mladini«, je pokazal mnogo talenta in volje, dasi je še zelo mlad. Nagovor predsednice, upokojene ravnateljice ge. Antonije Stupce, je pa seznanil navzoče z delom društva. V 10 letih je zbralo veliko vsoto 710.000 Din in obdarovalo preko 5000 potrebnih šolarjev. Sledila je deklamacija, produkcija zbora III. deške o. š., ki je imela na pevskem sporedu Dobroničev »Grad se bijeli«. Šončeve »Cigane« in narodno »Saj ni čudt« in rajalna igra II. dekliske o. š. Druga dekliska o. š. je nastopila pod vodstvom gđc. Rebolove s spevoigro »Sirotak«, pod vodstvom gđc. Stupanove pa z Adamičevimi: »Tri pure, tri race«, »Pod zelenim oknom« in »Izpraševalnico«. Potem je prišla na vrsto deklamacija Mohorjeve »Zime«, deška meščanska šola je priredila lep telovadni nastop, druga dekliska meščanska pa Adamičev pevski prizor »Mačka, miš in miška«. Med zbori je nastopil zadnji zbor deške m. š. s koroško narodno »Vse luštone liete moje« in Šušteršičevo »Pikapolonco«, ki jo je moral ponoviti. Sledila je še deklamacija, prireditelj, ki je tako vsestransko uspela, je pa dramatski nastop II. in IV. deške o. š. z igro »Palčki zidajo hišo«.

Iz poštne službe. Iz Središča je premeščena v Mursko Soboto poštna uradnica Frančiška Vesenjškova.

Dva koncerta tria Brandlove. V nedeljo je priredil že mednarodno znani in priznani trio ge. Fani Brandlove v Narodnem gledališču dopoldne matinejo za dijaštvo, ki je bila dobro obiskana, zvečer pa istotam koncert s slabšim posepom. Nastopile so ga. Fani Brandlova (gosli), gđc. Vally Gara (čelo) in gđc. Herta Reiss (glasovir). Na sporedu so bili Mendelsson, Händel-Halvorsen in Arensky. Vse tri umetnice so pokazale tema nastopoma velik napredek, ki je posledica resnih umetniških stremljenj in zaslužio vse priznanje in uvaževanje. Navdušenega ploskanja je bilo veliko, in tudi cvetja. Škoda samo, da je bil večerni obisk tako pičel.

Tretji večer zgodovinarjev v četrtek 24. tm. ob 20. uri v študijski knjižnici bo posvečen programatičnim vprašanjem mariborskega znanstvenega dela. Na dnevnem redu je razpravljanje o dosežanjem zgodovinskem in anthropogeografskem delu v Mariboru ter o nalogah mariborske zgodovine in anthropogeografije v bodočnosti. ZDM vabi vse svoje članstvo, da izreče na večeru svoje misli in tako pripomore do kar najbolj smotrenega dela v Mariboru v bodočnosti.

Povratek ministra dr. Kramerja. Minister dr. Albert Kramer se je včeraj zjutraj vrnil iz inozemstva v Beograd, kjer je takoj sprejel deputacijo občinskih uslužbencev, ki ga je najprej posetila. Kakor je znano, se minister dr. Kramer zlasti zanima za zahteve občinskih uslužbencev v dočilih novega občinskega zakona, ki je sedaj pred narodno skupščino.

Kongres narodnega delavstva. Preteklo nedeljo se je začel v Beogradu kongres jugoslovanskih narodnih delavskih sindikatov, ki bo trajal tri dni. Kongresa so se udeležili delegati iz vse države. Na dnevnem redu so bila poročila zveze uprave, obširne razprave o raznih delavskih ustanovah, vprašanje socialne zaščite delavstva, posebna pozornost pa je bila posvečena vprašanju brezposelnosti in organizaciji pomoči za brezposelno delavstvo v zimskem času.

Opozorilo davčne uprave. Skrajni rok za plačilo II. polletnega obroka zemljarine je potekel 1. novembra, IV. četrtletnega obroka zgradarine, pridobnine, davka na poslovni promet, rentnine in družabnega davka pa 15. novembra. V smislu uredbe o zavarovanju, prisilnem izterjanju in neizterljivosti davkov, opozarja mariborska davčna uprava vse davčne zavezance, ki so zaostali s plačilom teh, kakor tudi vseh že poprej v plačilo zapadlih davkov, da jih plačajo v osmih dneh, sicer bo uvedena prisilna izterjava.

ELIZABETA BERGNER ZASANJANE USTNE PRIDE V KINO UNION

Nove volitve pri mariborski brivski zadrugi. Mariborsko mestno županstvo je prejelo te dni od banske uprave v Ljubljani dopis, da obvesti sedanega vladnega komisarja mariborske brivske zadruge g. Franca Novaka, da razpiše volitve, ki bodo v kratkem.

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 92. številki: Sporazum o ureditvi plačil in trgovskega prometa med Italijo in Jugoslavijo; naredbo v zvezi s sporazumom o kliringu med Jugoslavijo in Italijo; naredbo glede sekanja in prodajanja božičnih drevesc in dopolnilo posebnih uzanc za trgovanje z žitom na ljubljanski borzi za blago in vrednote.

Ljudska univerza v Mariboru. Dne 24. novembra slavi ves kulturni svet 300-letnico rojstva enega največjih duhov človeštva, Baruha Spinoze, ki je močno oplodil svojo filozofijo in etiko prihodnja stoletja. Naj omenimo le Goetheja, katerega miselnost je bila v veliki meri navezana na Spinozo. Tudi Ljudska univerza čuti dolžnost, da posveti njegovemu spominu en večer. Pridobili smo prvega hrvaškega filozofa, velezaslužnega rektorja zagrebške univerze, univ. prof. dr. A. Bazalo, ki bo v petek 25. novembra ob 20.15 orisal osebnost in filozofijo Spinoze.

Rdeči križ na Pobrežju je nabral na dan Vseh svetnikov pri vhodih na magdalensko pokopališče čez 1500 Din prostovoljnih prispevkov za obdaritev ubožne šolske dece na Miklavžev večer. Krajevni odbor se vsem darovalcem najtopleje zahvaljuje, posebno pa tistemu gospodu, ki je daroval hkrati 50 Din.

Javno stranišče pred glavnim kolodvorom. Vprašanje zgraditve tega stranišča je na dnevnem redu že nekaj let in bilo bi nujno potrebno, da bi se projekt že realiziral. Sedanji položaj je naravnost nevzdržen. Vsako jutro je okolica kolodvora ponesnažena. Da bi občina sama zgradila projektirano podzemsko stranišče, je v sedanjem času nemogoče, dalo pa bi se vsaj nekaj storiti, če bi prišlo k pomoči tudi železniška uprava. Postavi naj se vsaj začasno javno stranišče!

Franc-Jozefova grenčica je izvrstna proti bolečinam v križu in hrbtu.

PRI REVMATIZMU

protinu, trganju, ishlasu, zobobolu in glavobolu se priporoča

masaža za masažo.

Steklenica 14 Din Oglaš. reg. pod S. Br. 25.892/39

Šest let za človeško življenje. Danes dopoldne se je zagovarjal pred velikim kazenskim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča 23letni delavec Anton Senger z Anženskega vrha, obtožen da je po zrelem preudarku zaklal nekega večera v oktobru t. l. v Polici pri Gornji Radgoni 62-letnega posestnika Jakoba Kotnika. Kaj sta prav za prav imela med seboj pokojni Kotnik in obtoženec Senger, ni mogla razjasniti tudi današnja razprava. Senger se je zagovarjal s silobranom in je njegov zagovor upošteval tudi kazenski senat. Obtoženec Anton Senger je bil zato obsojen le na 6 let težke ječe in trajno izgubo častnih državljskih pravic ter povračilo stroškov sodnega postopanja in pogreba. Razpravo je vodil v. s. s. g. Zemljič, votanti so bili višja sodna svetnika gg. Lenart in dr. Tombak ter okrožna sodnika gg. Kolšek in dr. Čemer. Obtožbo je zastopal državni tožilec g. dr. Hojnik, obtoženca pa je branil odvetnik g. dr. Žnidaršič.

Nezgodi. Preteklo nedeljo se je ponesrečil v Breznem 19-letni delavec Anton Robnik. Pri delu je padel in si zlomil desno nogo. V Studencih je doletela 60-letnega železničarja Franca Ladnika huda nezgoda. Bil je zaposlen pri domačem delu in se poškoval na glavi. Oba ponesrečenca se zdravita v tukajšnji bolnišnici.

Troje ukradenih koles. Tatovi koles so pridno pri svojem zločinskem poslu. Včeraj je bilo v Mariboru ukradenih kar troje koles. Kolo je zmanjkalo pleskarju Romanu Klepu iz neke veže na Aleksandrovi cesti. Bilo je vredno 1500 Din. Djaku Djuri Fokterju pa je nekdo ukradel kolo iz drvarnice na Aleksandrovi cesti, kjer ga je imel shranjenega. Iz veže neke gostilne v Vetrinjski ulici je odpeljal nekdo kolo trgovskemu potniku Francetu Bračiču.

Ukradena suknja. Šestošolcu klasične gimnazije Svetozarju Vugi je včeraj popoldne neznan storilec ukradel zimsko suknjo iz čitalnice študijske knjižnice. Djak je opazil tatvino šele ko je hotel oditi iz čitalnice. V žepu zimske suknje je imel tudi tri kovače, ki so postali plen drznega tatu.

Kostanjev se je zahotelo neznanemu moškemu, ki je preteklo noč odnesel iz grajske veže 35 kilogramov kostanjev Francetu Klamferju, ki peče kostanje na Trgu svobode. S kostanji vred je odnesel tudi še ponošen ženski plašč in povzročil ubogemu kostanjarju okrog 200 Din škode.

Ljubezniv zaročenec. Mlada Rozika, stanujoča v Grajski ulici, je imela svojega zaročenca, ki je prihajal k njej na dom in bil že precej domač z njenimi starši. Ko je preteklo noč zopet užival gostoljubnost Rozikinih staršev, je pa izkoristil to priliko in jim ukradel iz nezaklenjene omare 260 Din gotovine. Davi je izginil brez sledu in ga zaman išče Rozika in policija.

Narodno gledališče

Repertoar.

Torek, 22. novembra. Zaprt.

Sreda, 23. novembra ob 20. uri »Gospa ministrovka«. Red C.

Mariborsko gledališče. Prva letošnja ponovitev »Gospa ministrovke«, izborne Nušičeve šaloigre, ki je ob letošnji premieri spet popolnoma uspela, bo v sredo, 23. tm. za red C. Ta šaloigra, ki ima mnogo satirične primese, je eno izmed najboljših del te vrste. — »Boccaccio«, priljubljena Suppejeva opereta, ki jo dajejo povsod kot komično opero, je prav biser klasične operetne muzike. Dasi je starejšega izvora, se vendar še stalno poje po vseh velikih gledališčih. Glavni junak je Boccaccio, slavni italijanski novelist. V opereti je porabljenih tudi nekaj njegovih novel. Vsebina je silno zabavna ter polna komičnih zapletljajev. »Boccaccio« pripravljata za mariborsko premiero dirigent Herzog ter režiser Kurt Bachmann kot gost.

Urejeno prebavo in zdravo kri dosežemo z vsakdanjo uporabo pol kozarca naravne »Franc Jožefove« grenčice, ker poživlja delovanje želodca in črevesja, odpravi otekline jeter, zviša izločevanje žolča, stopnjuje izločevanje seči, okrepi presnavljanje in posveži kri. — »Franc Jožefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Goizerii na obroke

»Tempo« čevlji

LJUBLJANA CELJE MARIBOR
Gledališka 4 Aškerčeva 3 Slovenska 18

Vreme se zopet kisa, toda obetajo se nam solčni dnevi. Davi je kazal barometer pri 16 stopinjah 737.4, reduciran na ničlo pa 735.5. Toplomer je kazal davi ob 7. uri 3 stopinje nad ničlo.

V znamenju hudih dni. Na stojnici za oporečno meso pri mestni klavnicni so prodajali včeraj 400 kilogramov teletine po znižani ceni. Že pred pričetkom razprodaje se je zbrala tam množica ljudi, ki je potrpežljivo čakala, da pride na vrsto. Med tem pa se je vrsta večala, prihajale so trumoma gospodinje in kuharice in čakale zaman. Mesa je kmalu zmanjkalo. Hitro so ga razprodali, čeprav sta bila določena za vsako osebo le 2 kilograma.

Zalostna smrt. Dvainpetdesetletna zasebnica Kotnikova je stanovala skupno z nekim železničarjem na Pobrežju. Prišla pa so za Rožo leta in z njimi velike skrbi ter razočaranju, ki so jo tirala v obup. Včeraj popoldne sta se zopet sprla, narkar je v samomorilnem namenu izpila večjo količino nekega strupa. O dogodku so bili obveščeni reševalci, ki so obupanko prepeljali v bolnišnico, kjer je že po dveh minutah izdihnila. Njena tragična smrt je vzbudila na Pobrežju splošno sočutje.

Torek 22 **Torek 22**
! SVENGALI!
Velika kavarna

Ivan Žula, posestniški sin iz Velovške, občina Sv. Andraž v Halozah, ki je bil — kakor smo v sobotni številki poročali — napaden in udarjen s polenom po glavi, leži v bolnišnici še vedno v nezavesti. Napadalec je sicer izseden, vendar ga radi bega še niso mogli aretirati. Piše se Miha Visinski in je iz Bednje na Hrvatskem.

Oče in sin. Razburljiva rodbinska tragedija se je dogodila v vasi Popovcih, občina Pristava v družini Fiderškov. Oče Jernej Fideršek in sin Jakob sta se že dalje časa pisano gledala, kar je povzročilo opetovane prepire v hiši. Ko je v petek 18. t. m. zopet nastal prepir, je oče pograbil železen drog in svojega sina tako premlatil, da je obležal nezavesten na tleh. Prepeljali so ga v ptujsko bolnišnico, kjer so zdravniki ugotovili, tako nevarne poškodbe, da ni bilo upanja, da ostane živ. Počeno je imel lobanjo, levo oko dobesedno izbito iz očne votline in izgubljeno. V nezavesti je bil in je včeraj kljub vsem naporom umrl. Ljudstvo je radi tega zverinskega napada zelo ogorčeno. Uvedena je tudi preiskava.

Izredni občni zbor mariborskih gostilničarjev

REŠEVANJE TEKOCIH STANOVSKIH ZADEV IN NAČRTI ZA NADALJNO DELO.

Včeraj popoldne je bil v prostorih hotela »Orel« izredni občni zbor mariborske Gostilničarske zadrage, ki ga je vodil predsednik g. Gjuro Valjak. V uvodu je najprej pozdravil zastopnika mestne občine mag. sv. g. Rodoška, zastopnika mestne policije g. Goršiča, častnega člana g. Andreja Oseta, zastopnika banske uprave zadrage nadzornika g. Založnika ter zastopnike listov.

Najprej je občni zbor, ki je bil žal zelo slabo obiskan, sklenil, da prispevajo tudi vsi mariborski gostilničarji, kavarnarji, hotelirji in lastniki bufetov k Pomolžni akciji mariborske mestne občine za podpiranje brezposelnih in ubogih v sedanji težki krizi in nastopajoči zimi. Prispevki so se določili po pripadnosti članov k posameznim trem kategorijam plačevanja točilne takse in bodo prispevali v I. kategoriji 50 Din, v drugi 100 Din in v tretji 200 Din, seveda kot enkratni prispevek. To bo dalo pri 134 izvoljenih obratovalcih lep znesek okrog 11.000 Din. To lepo gesto naših gostilničarjev je treba posebno pozdraviti že s stališča, da oni že itak povsod svojih močeh podpirajo in prehranjujejo prostovoljno veliko bednih, brezposelnih in dijakov.

Kot druga točka dnevnega reda se je obravnavalo vprašanje izdajanja novih gostilniških, kavarniških in sličnih koncesij v tem času, ko komaj sedanji lastniki javnih lokalov le s težavo eksistirajo. Čeprav so vložili v renovacijo, adaptacijo oziroma povečanje svojih obratov ogromne zneske, da bi tako čim bolj podprli napredek in razvoj tuiskega prometa v našem mestu. Dosedanji obrati popolnoma odgovarjajo vsem potrebam in zahtevam prebivalstva. Stanje gostilniškega obrata v Mariboru je zaradi padca konzumne moči in poraznih posledic novega trošarinskega zakona, ki je pripomogel krošnjarstvu do največje razmaha, resno ogroženo, deloma pa celo katastrofalno. Zato gostilničarji in ostali pripadniki sorodnih strok najodločnejše protestirajo proti vsakemu izdajanju novih koncesij, postopno pa naj se ukinitje tudi vse one koncesije, katerih izvrševalci drug za drugim propadajo in ki služijo le izrabljanju zakupnikov po dotičnih hišnih lastnikih. Pri novih prošnjah za izdajo gostilniške koncesije naj se predvsem vpoštevata mnenje strokovne gostilniške organizacije, mestne občine kot krajevne policijske oblasti in pa dejansko lokalno potrebo, ki pa nikjer več podana.

Pri slučajnostih je bilo sklenjeno, da se v svrhu boljšega posejanja organizacijskih občinskih zborov in vestnejšega izpolnjevanja članskih dolžnosti, naloži

vsakemu članu zadrage, ki bi neopravičeno ali nezadostno opravičeno izostal z občnega zbora, kazen, ki bi znašala v prvem primeru izostanka 50 Din, a v vsakem naslednjem pa po 50 Din več. Opazilo se je tudi, da se člani premalo zanimajo za eventuelne olajšave, ki bi jih lahko dosegli v pogledu znižanja točilne takse, če se je konzum alkoholnih pijač v njihovih obratih v zadnjem času znatno znižal. Vse zadevne točne informacije dobe vsak čas v zadrugi pisarni. Želeti bi bilo, da se velikega dvodnevne izleta naših gostilničarjev, ki bo 29. in 30. novembra v vinske gorice med Ptujem, Ormožem, Ljutomerom in Gor. Radgono, udeležijo mariborski in vsi ostali slovenski gostilničarji v čim večjem številu ter da svoje prijave nemudoma pošljejo oziroma sporoče Zvezi gostilničarskih zadrug v Mariboru, ki bo ta izlet tudi priredila. Stroški so minimalni, uspeh izleta pa bo v tem, da se bodo gostilničarji neposredno seznanili z vinogradniki in se z njimi dogovorili glede direktne dobave oziroma prodaje vina.

Na predlog g. Lipovška, da bi se znesek 50.000 Din, ki ga ima zadruga naloženega kot gradbeni fond pri tukajšnji mestni hranilnici, pod varnimi in ugodnimi pogoji posodil okrajnemu cestnemu odboru za izvedbo nekaterih javnih del, pri čemur bi bilo delno tudi rešeno brezposelno vprašanje, je bil odložen do prihodnjega občnega zbora. Naknadno je bil odobren znesek 5000 Din, ki ga je zadruga uprava prispevala kot delež k stalni organizaciji »Mariborskega tedna«, ki je letos že kot prvič lepo uspel in ni zabeležil pričakovane deficita. Ta edina velika vsakoletna prireditev in ustanova našega mesta mora ostati stalna in je pričakovati, da bo mestna občina odstopila primerno zemljišče, kjer bi se postavila stalna razstavna poslopja. Na predlog g. Povodnika je bilo sklenjeno, naj zadruga uprava na merodajnem mestu odločno protestira proti mnogim izrabljalcem sedanjega splošnega težkega položaja, ki imajo in opravljajo kar po dve, tri ali celo več služb, dočim ogromno število brezposelnih, običajno družinskih očetov z mnogoštevilno družino, blodi po cestah brez kruha in zaslužka.

Končno so zborovalci sprejeli še dve resoluciji, v katerih se zahvaljujejo mestni občini za priznanje 10% kala pri vinskem moštu, prošjo pa, da se ta kalo upošteva tudi pri pretakanju mošta, ki pred 20. novembrom ni bil predan v neposredni konzum in ki se bo pretakal vse do konca februarja prihodnjega leta. Obenem prošlo zborovalci mariborsko občinsko upravo, da se tudi v pri-

hodnjem občinskem proračunu predvidi in vpoštevata doslej dovoljeni I in pol odstotni kalo pri vinu, ki se baje namerava ukiniti v prihodnjem proračunu. Točilnim obrtom se iz socialnih in humanih razlogov v sedanji težki krizi vendar ne morejo naprtiti nova bremena, da bi plačevali celo za efektivno izgubo občinsko trošarino.

O vseh točkah, ki so se obravnavale na občnem zboru, se je mestoma razvila živahna debata ter so bili vsi predlogi sprejeti soglasno. Predsednik g. Valjak je ob 17.15 zaključil nad dve uri trajajoče zborovanje s pozivom, da se članstvo čim tesneje oklene svoje strokovne organizacije in s svojim podrobnim, doslednim sodelovanjem podpre zadrugo upravo v njeni težki borbi za skupne pravice.

Sokolstvo

Zidsko sporni odsek Sokola Maribor-matica

razpisuje svoj vsakoleten gozdni tek v nedeljo, dne 4. decembra t. l. Start bo točno ob pol 11. uri na letnem telovadišču Sokola-matice. — Tekmovanje bo v dveh skupinah, in sicer za člane na približno 7 km dolgi progi ter za naraščaj na 3 km. progi. Prosimo bratska društva, da prijavijo za tek čim večje število smučarjev tekmovalcev, ker je tek zanje obvezen. Prvi trije člani Sokola matice prejmejo diplome; isto tako prejme diplomo tudi vsak prvak sokolskega društva, ki se bo teka udeležilo z najmanj tremi člani. — Pravico do starta imajo tudi člani drugih sportnih društev, vendar izven konkurence. — Pismene prijave se morajo poslati najkasneje do 2. decembra na naslov: Franc Lužnik, Maribor, Strossmajerjeva ulica 26. — Zdravo.

Prednjaki in prednjačice Sokolskega društva Maribor-matica,

ki vezbajo oddelke za akademijo, se vabijo na kratek sestanek v realni telovadnici jutri v sredo 23. t. m. ob 6. uri zvečer.

Seja TO mariborske župe bo jutri v sredo ob 20. uri v župni pisarni v Narodnem domu. — Zdravo!

Sport

Mariborski smučarski klub ima drevi ob 20. uri gimnastični večer v dvorani hotela »Zamorec«.

Prvenstveno tekmovalje v II. razredu se nadaljuje prihodnjo nedeljo, in sicer se srečata ob 10. dopoldne na igrišču ISSK Maribor Čakovečki SK in Mariborska Svoboda.

SK Svoboda (Ljubljana):SK Rapid.

Prvenstvena tekma se odigra v nedeljo 27. t. m. ob 14.15 na igrišču ISSK Maribora.

S sredstvom »Haarglanz« je nega las popolna. »Črna glava« »Haarglanz« je v zdravstvenem pogledu potrebna okrepljena in pomlajevalna kopel po umivanju glave. To sredstvo nevtralizira pri vsakem umivanju glave v lasih nabrane alkalije. Nabrekli lasje se s tem sredstvom spet stisnejo in zravnajo in tako hitreje posušijo. S tem pridobijo lasje spet svojo naravno mladostno prožnost. Ta prožnost in popolna čistoča je dokazana z lepim sijajem. Sredstvo »Haarglanz« je priloženo vsakemu zavojčku »Črne glave«, zraven pa so tudi praktična očala proti peni, da si lahko umivamo glavo z odprtimi očmi. 2

Najstarejši časopis na svetu

Pred dnevi je naletel profesor Calza, upravitelj zgodovinskega izkopavanja v Ostiji pri Rimu, na izklesan marmornat kamen in ugotovil, da je vsebina napisane vrste opis dogodkov pod vladjo cesarja Trajana od leta 108. do 113. Na kamnu so zabeležena velika javna dela, ki jih je dal cesar izvršiti v Rimu, kakor na pr. Trajanove kopelji, Trajanov forum in baziliko Ulpijo. To baziliko je preteklo leto strokovnjak Ricci popolnoma odkopal. Dalje opisujejo kamniti zapiski postavitev Trajanovega stolpa, ponovno vzpostavitev Vestinega svetišča na Cezarjevem forumu, čigar ostanke pravkar vneto iščejo. Dalje govori kamen o Trajanovem vodovodu med jezerom Bracciano in Rimom, dalje o smrti cesarjeve sestre Marcele in o veliki narodni svečanosti, ki je trajala od 23. avgusta do 15. oktobra leta 110. Profesor Calza je izjavil novinarjem, da je bil kamen najden pretekli teden le po naključju. Kamen meri 160x58 cm in se je v poznejši dobi najbrže uporabljal kot stopnica v kakem svetišču.

Calza misli, da je bil kamn neke vrste rimski uradni list, ker so bili dogodki in dela takoj, kakor hitro so se zgodili, zabeleženi na njem in tako sporočeni javnosti. Za izdajanje teh vesti je bil odgovoren neki cesarjev prokurator, torej neke vrste tiskovni šef. Rimski dogodki so bili zapisani na majhnih tablicah napram sešavi in diktatu takega prokuratorja in potem poslani krajevnim oblastim na deželi, ki so jih sporočile javnosti s pomočjo velikih napisov na kamnitih ploščah.

V 3 mesecih prijetih 8000 tihotapcev.

Kako ogromen obseg je zavzelo tihotapstvo na nemški zahodni meji, se najbolj nazorno vidi iz uradne statistike, ki jo je izdal deželni finančni urad v Kölnu. Napram podatkom te statistike je bilo v času od 1. julija do 30. septembra, torej komaj v treh mesecih, aretiranih na področju tega finančnega urada okrog 8000 tihotapcev in izvršenih 10.000 kazenskih postopkov. Zaplenjenih je bilo 3 milijone cigaret, 56.000 zavitkov cigaretnega papirja, 9.000 kg tobaka, 26 kg kave, 65.000 kg sladkorja, 16.000 kg kruha, itd. Razen tega so carinske oblasti zaplenile v tem času 47 avtomobilov, 17 motornih koles in 560 voz.

Hans Anrud:

Nova čepica

Na severni livadi se je blestel čist, bel sneg na zimskem solncu.

Velik bel zajec je visoko dvignil uhlje in skakal s svojimi dolgimi nogami med brezovimi grmi, pokritimi z zmrzlim ivjem. Glodal je lubje, odgrizoval debelo popje, nato je sedel na zadnje noge in žvečlil; pri tem je napol ušesa, prisluškoval in se razgledal, velike oči so se mu bliskale v solnčni svetlobi.

Nevarnosti sicer ni bilo, ali nihče njegovega rodu ne more nikdar zadosti paziti.

Ali kaj je to? Tam gori, na vrhu brezga, se je pojavilo nekaj malega, šiljastega, rdečega! Takoj je to opazil, ker se je tako bliščalo na snegu. Moral se je postaviti na zadnje noge in se iztegniti, kakor je bil dolg, da je bolje videl.

Aha, to je mala, rdeča, šiljasta čepica. Polagoma se dviguje, zdaj se je pokazala glava, nato še nekaj več in naenkrat je stal cel mali človek pred njim. Ha, ha, pravi mali in debeli možiček. Da, zdaj ga je celo spoznal. Večkrat ga je vide v jeseni za grmovjem, kako je bral brusnice ali trgal borovnice, a pozno zvečer je prišla žena od Novega mesta in ga klicala za Jona.

Imenoval se je tedaj Jon in je bil iz

Novega mesta doma; ta mu ne more biti nevaren.

Zajec je molčal ko miš in zrl — a ni slutil, da striže z uhlji in da mu oči stijejo ko dva črna oglja. Kdo naj ga opazi, ko je tako bel ko sneg.

A kaj je zopet to? Jon je naglo postal, se zdrznil, razprl na široko oči, stala sta drug proti drugemu. Tedaj ga je vendarle opazil. Ej, zdaj ne preostaja drugega, nego da nabrusi peté. Ta možiček ne more biti nevaren, ali kdo ve? Pred ljudmi nikoli nisi varen, pa naj so še tako majhni.

Z nekaterimi dolgimi skoki je dosegel ograjo, se povlekel skozi nekako luknjo in se potegnil vzdolž plota med vrbje. Tam je sedel in čakal, kaj bo napravil možiček.

Jon je stal nekaj časa kakor ukopan, a tedaj je šel za njim, natančno po isti poti ko zajec. Pri plotu je postal, skril pest in zagrozil luknji, skozi katero je zajec ušel. Nato je stisnil med kolena svoje volnene rokavice in začel tipati za nečim svetlim, ki mu je viselo okrog vratu. Ko je imel to svetlo v rokah, je poletel k luknji tako naglo, kakor da se mu strašno mudi.

A glej ga, ali nima — dasi je tako majhen, v rokah presneto zanko iz žice Zares — položil jo je pred luknjo! Hvala lepa! Zajec že pozna take stva-

ri, a ve tudi za druge luknje v ograji. Jedva je bil deček končal svoje delo, že je izginil; zajec je videl samo še šiljasto čepico, končno je utonila za bregom tudi ta.

Jon je imel kakih osem let, toda bil je že kakor pravi odrasel človek. Pomagal je pri Storbergerju. Tako so se bili dogovorili, ko je šel oče sekat drva daleč nekam v švedske gozdove. Poleg tega je pomagal Jon materi in mali Ingridi izkopati krompir in zaklati svinjo. Storberger je postopal z njim kakor z odraslim, pametnim človekom, in ga je neredkokrat vprašal tudi za svet.

To je trajalo do božiča. Ker se je pri sekanju drv pripetila neka nezgoda, se oče še ni mogel vrniti domov. Storberger je Jonu to naznanil. Jon bi bil moral še nadalje pomagati Storbergerju. Bil je seveda zadovoljen, kako pa! Toda samo pod enim pogojem, da mu posodi Storberger za božič sani in konja, da se popelje z materjo in sestro v cerkev.

Kako pa — dobil bo voz in konja. Ali bo on sam kočijaž?

Seveda!

No, domislil se je tudi, da se ne spodobi takemu človeku, kot je on, da se v šiljasti čepici pelje v cerkev, moral bi imeti ploščato čepico. Toda kje jo ima?

Jon se je popraskal za ušesi. E, seveda, na to ni mislil, a zaslužil ni nič preveč, zato tudi ne more nič zahtevati.

»Morda hočeš«, mu je dejal gospodar, »da ti jamčim za ploščato čepico?«

»Ne, nočem nereda v najinem računu; drugače si moram pomagati.«

Jon je šel domov in povedal materi, da je naročil sani za božič, a o ploščati čepici ni rekel ničesar.

Ves teden je razmišljal, kaj naj napravi, dokler se ni domislil, da mora ujeti zajca. Zato je šel danes na severno livado.

Ko se je vrnil domov, je dejal materi, da mora iti k Storbergerju; pri gospodarju ima neko opravilo. Mati mu je dovolila.

Ali bo Storberger od njega kupil zajca?

Seveda bi ga, prav rad. Ali ga je prinesel?

Ni ga prinesel, ali prinesel bi ga jutri ali pojutrišnjem. Videl ga je na severni livadi.

Zares?

Res, danes ga je videl.

Ali ga je zaznamoval, da ga bo mogel drugikrat spoznati?

(Konec sledi.)

Hallstattsko grobišče v Mariboru

NOVA RAZISKOVANJA IN ODKRITJA ARHEOLOGA G. F. BAŠA.

V jeseni leta 1931. je vrtnar M. Hočevar, ki ima svojo vrtnarijo nasproti igrišču »ISSK Maribora« v Koroščevi ulici, naletel pri kopanju toplih gred na predzgodovinske posode in bronaste okraske. O najdbi je bil takoj obveščen ravnatelj Muzejskega društva g. F. Baš, ki je najdene predmete dobil za društvo. Radi grdega jesenskega vremena pa se raziskovanja tedaj niso nadaljevala. Letošnje leto pa je v prvi polovici meseca junija začelo Muzejsko društvo arheološka raziskovanja, katerih vodstvo je poverilo g. F. Bašu. Kopalo se je vsak dan razen nedelj, dopoldne in popoldne. Pri kopanju je bilo zaposlenih še 8 kaznjencev. Razkopavanja so se vodila tako, da so napravili prereze, ki so pokazali, ali so v bližini sploh še grobovi ali jih ni.

Značilno za hallstattsko dobo (v naših krajih ok. 1000—300 pr. Kr.) je bilo sežiganje mrličev. V tej dobi nahajamo dve glavni vrsti grobov: gomile in planne grobove. Obred sežiganja se je vršil nekako tako: Na ravnem mestu, v bližini naselbine so naložili grmado lesa, nanjo pa položili mrtveca, ki so ga navadno prej še s smolo namazali, da bi boljše gorel. Grmado in mrliča so sedaj sežgali, in ko ni ostalo od tega nič drugega nego pepel, oglje in morda še kosti, ki niso popolnoma zgorele, so vse skupaj zbrali in dali v žaro.

Žare so posode, namenjene samo za pepel mrličev in za pridevke. Navadno so imele lepe ornamente. Že v predzgodovinski dobi so ljudje mislili, da roma duša po smrti človeka na drugi svet in da rabi za pot, ki jo do tja napravi, tudi hrano, da ne umre. Radi tega so dajali v grobove razen žar še tudi druge posode za hrano, ki pa niso bile ornamentirane. Kakor Grki in Rimljani, tako so tudi ti mislili, da bo človek na drugem svetu opravljal ona dela, ki jih je že v življenju najraje, ter da se bo počutil v oni opremi najbolje, ki jo je nosil v življenju. V zvezi s to mislijo so dajali v žaro še orodje, orožje in razno okrasje.

Nikakor pa se ne sme soditi bogastvo ali odličnost pokojnega po velikosti žare, v katero so dali njegov pepel; nasprotno, največkrat so majhne žare bogatejše bronastega okrasja, kakor pa velike in robate. Torej, ko so bile vse posode in žare z različnimi drugimi pridevki pripravljene za pokop, so jih zo-

pet položili na ono mesto, kjer so hoteli mrliča pokopati. Na vse skupaj so sedaj položili kamenite plošče, potem pa nasuli toliko zemlje, da je nastal majhen val, ne pa velik kup zemlje. Prej sem rekel, da so žare obdajali s kamennimi ploščami v obliki zaboja: tako je nastal »zabojni grob«. Ni pa potrebno, da so povsod sami takšni grobovi, so tudi navadni, ki jih niso z ničemer obdajali. V predzgodovinski dobi, ko so takšen grob naredili, se je dobro ločil od ostale površine zemlje, a danes, ko je minilo skoraj 2800 let, so se čez te grobove naredile nove plasti, ki so grobove pokrile in površino zravnale; od tod ime ravni ali plani grobovi.

V mariborskem grobišču so torej plani grobovi iz zgodnje hallstattske dobe. Tedaj so po naših krajih prebivali Iliri, miroljuben narod, ki pa je ob napadu sovražnika tudi znal zagrabit meč v roke. Iliri so se delili na več plemen. Na Koroškem in Štajerskem so prebivali Tauriski ali Takriščani. Nosilci kulture, ki se po veliki množini tam najdenih predmetov imenuje hallstattska, so bili prav Iliri. Radi tega jo imenujejo nekateri hrvatski arheologi tudi »ilirsko kultura«.

Prvi predmeti so se našli, kakor sem že omenil, jeseni leta 1931, ko je vrtnar M. Hočevar kopal tople grede. Ni se dalo ugotoviti, koliko grobov je prav za prav odkril. Dasi je nestrokovnjak, vendar je imel zelo veliko srečo, našel je skoraj najlepše predmete, ki so se do sedaj na tem grobišču sploh našli. Da se najdbe ne bi raznesle na vse štiri vetrove, kakor je to pri takih prilikah zelo pogosto, je Muzejsko društvo vse predmete odkupilo. Najvažnejše in vredne da se omenijo, so naslednje najdbe iz brona: Britve iz brona (t. j. baker in kositer), nam lepo kaže razvoj predzgodovinske britve iz navadnega noža. Kakor dva lepa noža, tako je tudi britev ornamentirana, njeno rezilo je nekoliko zavito, ročaj pa se krogasto končuje. Zapestnice, tudi niso bile redke in so zelo ploščnate, kar je značilno za to dobo. Velika zanimivost je krasno ornamentirana zapestnica, ki jo je gotovo dal oče svoji hčeri pri ženitvi v spomin. Sekira se je našla samo ena, sicer je nekoliko obrabljena, vendar je radi svojega ornamenta zanimiva. Razen naštetih bronastih predmetov pa je imenovan vrtnar

našel tudi različne posode, ki niso tako važne. To so bile torej prve najdbe v tem grobišču.

V prvi polovici junija letošnjega leta pa so se začela sistematična arheološka raziskovanja pod vodstvom g. F. Baša, kateremu je pomagal pri raziskovanjih g. Baumgartner. Jasno je, da so tudi uspehi bili drugi, nego pri nestrokovnem razkopavanju lastnika zemlje. Odkritih je bilo 36 grobov, ki so vsebovali: žare, posode za hrano, prstane, fibule (zapestnice), zapestnice, konice pušic, nože, sekire, igle lasnice, »kronice« in slično orožje oz. okrasje.

Naj omenim samo nekaj najdenih predmetov. Hallstattske fibule iz tega grobišča nam lepo kažejo razvoj fibule iz navadne igle lasnice, katerih se je tudi pred našo. Fibule so služile, da so si z njimi zapenjali obleko. Zelo lepa je t. zv. »očalasta fibula«, v obliki očal. Tudi prstani niso bili redki. Zelo velika množina se je našla še konice za puščice. Te so razne velikosti, ter nam zopet dobro kažejo, kako se je konica za puščice razvila iz igle. Igle so mnogoštevilne;

igle lasnice, ki sem jih že omenil in pa navadne šivalne igle. Zanimive so ovratnice. Ovratnice so nosile ženske okoli vratu. Na njih so visele bronaste ploščice v obliki gumbov, ki so bile zvezane z vrvico. Nekoliko slična ovratnici je naslednja najdba. Več bronastih ploščic so zvezali skupaj, da so tvorile nekak pas, ob nje pa navezali še nekakšne bronaste »žreblje«, ki so udarjali ob ploščice in povzročali prijetno rožljanje. Ta najdba je lep primer otroške igrice, ki je tudi redka stvar. Najdena je bila še večja množina različnega bronastega nakitja, ki pa ni tako zanimivo.

Žare, ki so se našle, so različne velikosti. Pri kopanju so našli na žare, ki so bile do 1/2 m visoke. Ko pa so bile nekoliko časa na zraku, so se sesule na stotine kosov. Druge, manjše žare, dasi tudi niso bile cele, pa je g. Baumgartner zopet sestavil. Razen razbitih žar je bilo najdenih tudi nekaj popolnoma celih. Vse imajo trebušast vrat, kar je značilno za hallstattsko keramiko. Nekatere žare so ohranile tudi cele ročaje, ki se navadno razbijejo.

(Konec jutri)

Rudniška nesreča na Angleškem

Te dni se je dogodilo na Angleškem več rudniških nesreč, pri katerih je izgubilo življenje mnogo rudarjev. — Naša slika kaže vhod v rove rudnika Garswoodhalla pri Ashtonu, pred katerimi čakajo tovariši in sorodniki na žalostna poročila iz podzemlja. Število žrtev je znašalo 24 mož in fantov.

Kislo zelle

in skisane zeljate glave za sarmo dobite v trgovini M. Berdajs, Maribor, Trg svobode. 3758

Vložne knjižice Mestne hranilnice v Mariboru kupim. Pismene ponudbe pod »B« na upravo »Večernika«. 3870

Podstrešno stanovanje,

sobo in kuhinjo, oddam takoj mirni stranki. Frankopanova ulica 61/I. 3797

Železni štedilnik,

skoraj nov, malo rabljen, in umivalnik ceneno prodam. Naslov v upravi »Večernika«. 3738

Pisarniška omara

s predali za akte se prodaja. Tattenbachova ul. 19, pritličje desno, vrata 4.

Čedno opremljeno

solučno in snažno sobo s vhodom iz stopnic oddam boljšemu gospodu. Prešernova ul. 19. 3729

Tkalski mojster,

izučen ključavničar, izprašan strojnik in kurjač, zmožen kavcije, išče primerno nameščenje za takoj. Gre tudi kot sluga, skladiščnik ali kaj sličnega. Pismene ponudbe prosim na upravo lista pod »Kavcija«. 3875

Sprejemem dobro izurjenega prekačevalca (Selcher). Samostojna moč. Naslov Ivan Javornik, mesarija, Ljubljana, Domobranska cesta 7. 3863

Dve stanovanji

s štedilnikom, kakor tudi dva lokala za obri dam v najem. Vprašati pri gosp. Rozi Pušnik, Maribor, Grajska ulica 2. 3757

Kupim

približno 3/4 m dolgo mizo (budel) s predalniki in pisalno mizo za trgovino. I. Kravos, Aleksandrova 13. 3843

Sir

ementalski
polnomasten
kg 16 Din
groyer sir
polnomasten
kg 14 Din
L. UHLER

delikatesna trgovina
Glavni trg

Spomnite se CMD!

Oglašujte!

Dve veliki Lutzovi peči

uporabni za pisarne, dvorane ali bančne prostore
ceneno na prodaj

Interesenti naj se zgledajo v upravi »Večernika« dnevno med 9. in 10. uro.

Prostov. gasilno društvo in nlega reševalni oddelek v Mariboru

javljata tužno vest, da je umrl njun dolgoletni velezaslužni četrnik, odlikovan s srebrno kolajno za 25-letno zvesto članstvo, s častno kolajno Rdečega križa in z gasilskim in častnim križcem, gospod

MARTIN ERTL

dimnikarski mojster in hišni posestnik.

Dragega tovariša bomo spremili v četrtek, 24. novembra 1932 ob 15. uri iz mrtvašnice na mestnem pokopališču na Pobrežju k zadnjemu počitku.

Bodi mu ohranjen časten spomin!
Maribor, 22. novembra 1932.

3878

Poveljstvo.